

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri namına hareket eden «Export - İmport Bank of Washington» arasında 28 Haziran 1957 tarihinde imzalanan 25 milyon dolârlık Kredi Anlaşmasının ve bu mevzuda teati edilen mektupların tasdiki hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile ilâm : 11 . VI . 1959 - Sayı : 10228)

No.
7318

Kabul tarihi
3 . VI . 1959

MADDE 1. — 1 Temmuz 1956 - 30 Haziran 1957 devresi zarfında Amerika Birleşik Devletleri tarafından memleketimize tahsis edilen 80 milyon dolârlık savunmayı destekleyici mahiyetteki yardımdan kredi şeklinde verilen 25 milyon dolâra aidolup Türkiye Cumhuriyeti Hükümetiyle Amerika Birleşik Devletleri namına hareket eden «Export - İmport Bank of Washington» arasında 28 Haziran 1957 tarihinde imzalanan Kredi Anlaşması ve bu mevzuda teati edilen mektuplar tasdik olunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunu icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7 Haziran 1959

ANLAŞMA

Bu Anlaşma Türkiye Hükümeti ile (Badema «Hükümet» olarak anılacaktır) Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin (Badema «Birleşik Devletler» olarak anılacaktır) resmî bir teşekkülü olan Export - İmport Bank of Washington (Badema «Eximbank» olarak anılacaktır) arasında 28 Haziran 1957 tarihinde akdedilmiştir.

Hükümet ve Birleşik Devletler, Türk Hükümeti ile Birleşik Devletler Hükümeti arasında 4 Temmuz 1948 de imzalanmış bulunan İktisadi İş Birliği Anlaşması ile, bununla ilgili 31 Ocak 1950, 16 Ağustos 1951 ve 30 Aralık 1952 tarihli tadil ve temditler mucibince Türkiye'de de yapılacak iktisadi yardım hususunda anlaşmaya varmış ve gereken hazırlıkları yapmış olduklarından,

Milletlerarası İş Birliği İdaresi Direktörü (Badema «Direktör» olarak anılacaktır) 1954 tarihli muaddel Karşılıklı Güvenlik Kanunu hükümleri gereğince, Direktor ile Hükümet tarafından üzerlerinde mutabık kalınacak malzeme ve hizmetlerin iktisabında ve diğer mümasil gayelerin sağlanmasında kullanılmak üzere, Hükümete kredi esası üzerinden yirmi beş milyon dolârı (\$ 25 000 000) ve/veya diğer paralardan buna muadil miktarı aşmayan bir yardım yapılması hususunda karara varıldığı Eximbank'a bildirmiş olduğundan,

Direktör, Eximbank'a yukarıda mezkûr kredi için fonlar tahsis ettiğinden ve Milletlerarası Nakdî ve Malî Meseleler Millî Müşavere Heyeti ile istişareden sonra Eximbank'ın krediyi açma ve idare etme şartlarını tasrih eylemiş bulunduğundan,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalınmıştır :

1. Eximbank, işbu Anlaşma gereğince, Hükümet ile Direktor arasında zaman zaman üzerlerinde mutabakata varılacak emtia ve hizmetlerin iktisabında ve diğer mümasil gayelerin sağlanmasında yapılacak finansmana yardım etmek üzere, Hükümet lehine dolâr ve/veya diğer paralar şeklinde yirmi beş milyon dolârı (\$ 25 000 000) tecavüz etmiyen bir kredi tesis eyley.

2. Hükümet, bu Anlaşma gereğince, Eximbank'a veya haleflerine veyahut da göstereceği diğer bir mahalle işbu kredinin resülmali olan yirmi beş milyon dolârı (\$ 25 000 000) veya bu resülmalden işbu krediye mahsuben kendisine tesviye edilmiş bulunan miktarı, bu Anlaşmanın bir parçasını teşkil eden ekli A işaretli vesikadaki Tediye Plânında gösterilen taksitlerle ödemeyi ve geri kalan ödenmemiş bakiye için aşağıda tasrih edilen bir faiz tediye etmeyi taahhüdeyley. Resülmal, işbu Anlaşmaya tevfikân Direktor tarafından Hükümete ilk tediyeinin yapıldığı ayın hitamından dört (4) sene sonra başlamak üzere, altı aylık taksitler şeklinde ve A işaretli vesikada gösterilen zaman ve miktarlarda ödenecektir. Krediye mahsuben tediye edilen miktar, yukarıda gösterilen resülmal miktarından yüzde 10 u (% 10) aşan bir nispette noksan olduğu takdirde, A işaretli vesikada gösterilen taksitlerde aynı nispette ayarlamalar yapılacaktır; tediye edilmiş bulunan miktar yüzde 10 (% 10) veya daha az bir nispette noksan olursa, noksanlık A işaretli vesikada gösterilen son taksit veya taksitlerden tarh edilecektir. Resülmalin geri kalan miktarı üzerindeki faiz, krediye mahsuben ilk tediyeinin yapılmış olduğu ayın hitamından üç (3) sene sonra işlemiye başlayacak ve bu üç (3) senelik müddetin hitamından altı (6) ay sonra başlamak üzere altı ayda bir ödenecektir. Faiz nispeti, tediye Amerikan dolârı ile yapıldığı takdirde senede yüzde üç (% 3), Türk parası ile yapıldığı takdirde senede yüzde dört (% 4) olacaktır. Bu Anlaşmaya tevfikân ifası gereken bir tediyeinin ve zamanında ve tam olarak yapılmaması halinde, bu meblâğın ödenmiyen resülmalinin tamamı ve buna ait faizler derhal dolârla vacibütediye olacak ve Eximbankın tercihine göre ve talebi üzerine ödenecektir. Eximbankın her hangi bir zamanda bu tercih hakkını istimal etmemesi, hiçbir surette bu hakkından feragat etmesini tazammun etmez.

3. Direktor tarafından zaman zaman Hükümet hesabına yapılacak olan tediyeler, bu gibi tediyelerin vukuunu bildiren ve Direktor tarafından muayyen devreler sonunda Hükümet ile Eximbanka tevdi edilen her hesap hulâsasının taşıdığı tarihte işbu krediye mahsuben yapılmış avanslar addolunacaktır. Eximbank, avans olarak verilen dolâr miktarını ve veya Türk parasının dolâr muadilini işbu Anlaşma üzerinde kaydedecek ve mezkûr muadil miktar her hesap hulâsa-

sının taşıdığı tarihte kabili tatbik kambiyo rayicine göre tâyin edilecektir. Bu Anlaşmanın tatbikatında, muayyen bir tarihte Türk parasına kabili tatbik kambiyo rayici aşağıdaki rayiçtir :

a) Türk parasının efektif rayiçleri ile, Milletlerarası Para Fonu ile mutabık kalınan itibari kıymeti arasındaki farkın yüzde birden fazla olmasına Hükümetçe müsaade edilmediği takdirde ve bu Anlaşmaya dâhil olan taraflar başka bir rayicin âdil ve mâkul olacağı hususunda anlaşamadıkları takdirde, yabancı memleketlerdeki tediyeye mükellefiyetlerinin ifası zmnında Türkiye sakinlerine Türk parası karşılığında Birleşik Devletler dolârları satılırken tatbik olunan efektif rayiç veya,

b) Aksi takdirde, zaman zaman müştereken kararlaştırılacak bir rayiçtir.

4. Muayyen bir tarihte tediyesi programlaştırılmış olan faiz ve resülmalın her ikisinin de aynı para ile ödenmesi şartıyla, işbu anlaşma tahtında Hükümet tarafından Eximbank'a yapılması gereken faiz ve resülmal tediyeleri, Hükümetin tercihinine göre, Birleşik Devletler dolârı ile veya yukarıdaki 3 ncü paragrafta tarif edilen Türk parasının tediyeye zamanında kabili tatbik kambiyo rayicine göre hesaplanan, Birleşik Devletler dolârına muadil Türk parası ile yapılacaktır. Faiz ve resülmal Eximbank'ın Washingtondaki dairesine ödenecektir. Eximbank tarafından kabul edilen Türk parası Birleşik Devletler Maliye Nazırı tarafından tâyin edilecek Amerikan memur veya memurlarınca muhafaza edilmek üzere Birleşik Devletler Maliye Nezaretine devredilebilir. Şayet Hükümet vâdelerin hitami tarihinde tediyeyi Türk parası ile yapmayı arzu eder ve tatbik edilecek kambiyo rayici üzerinde karşılıklı bir anlaşma mevcut bulur mazsa, Eximbank Hükümetin âdilâne ve mâkul addettiği bir kambiyo rayici üzerinden tediyelerde Türk parasını muvakkaten kabul edecektir. Eximbank 30 gün zarfında bu rayicin şayanı kabul olmadığını Hükümete bildirmediği takdirde, bu kambiyo rayici Eximbank tarafından katî olarak kabul edilmiş telâkki olunacaktır. Eximbank'ın rayici kabule şayan bulmadığını bildirmesi halinde bunun tebliği tarihinden itibaren 60 gün içinde yeni bir kambiyo rayici tesbitinde mutabık kalınmadığı takdirde, Eximbank almış olduğu Türk parasını iade edecek ve Eximbank'a tediyeye Amerikan dolârı ile yapılacaktır.

5. Hükümet, bir güne para cezası veya para tediyeye etmeksizin işbu kredinin resülmaline mahsuben Birleşik Devletler dolârı veya mutabık kalınmış kambiyo rayici üzerinden Türk parası ile vâdesinden önce tediyeler yapabilir. Hükümet ve Birleşik Devletler, Birleşik Devletlerin her hangi bir hesabında sarf edilmemiş olarak duran bu kabül vâdesi gelmemiş tediyelerin Birleşik Devletler dolârı kıymetini, bu Anlaşma tahtındaki ödenmemiş resülmal ve faiz bakıyeleri tediyeye edilinceye kadar muhafaza etmeyi kabul ederler. Şayet, her hangi bir zamanda yukarıdaki üçüncü paragrafta zikredilen kabili tatbik kambiyo rayici vâdeleri gelmeden yapılan tediyeye tatbik edilen rayiçten tahalüf eylediği takdirde, işbu Anlaşmadaki taraflardan parasının kıymeti diğerinkine kıyasla düşen taraf, talebi üzerine karşı tarafa, vâdesinden önce yapılan tediyelerin sarf edilmemiş bakıyesinin bu kabül tediyelerin ifası sırasında mutabık kalınan rayiç üzerinden hesaplanan dolâr kıymetini muhafaza etmesini teminen yeter miktarda Türk parasını yeni rayiçle ödiyecektir. Hükümet tarafından yapılan vâdesi gelmemiş her hangi bir tediyenin mahsubu (A) işaretli vesikadaki resülmal taksitlerinden, vâdeleri sırasıyla, son taksitten başlamak üzere yapılır. Birleşik Devletlerin her hangi bir hesabından yapılan masraflar evvelâ programa bağlanmış olan resülmal ve faiz tediyelerinden ve saniyen vâdesinden önce vâki tediyelerden yapılmış addedilecektir.

6. Hükümet, Birleşik Devletlerin işbu Anlaşmaya tevfikân iktisabeylediği sarf edilmemiş bakıyeleri faiz getiren tahvillere veya Türk parası ile bankalara yapılacak mevduata yatırabileceğini kabul eder. Birleşik Devletler, Hükümetin, karşılıklı olarak mutabık kalmacak bir kambiyo rayici üzerinden, Birleşik Devletler tarafından diğer bir şekilde taahhüde bağlanmamış olan bu gibi sarf edilmemiş bakıyelerin tamamını veya bir kısmını Birleşik Devletler dolârı ile satınalabileceğini kabul eder.

7. Hükümet, Birleşik Devletler tarafından yukarıdaki 4, 5 ve 6 ncü paragraflar tahtında iktisabedilen Türk parasının Birleşik Devletlerin Türkiye'de veya topraklarında yapacağı her hangi bir masraf veya tediyeye için Birleşik Devletler tarafından kullanılabilceğini kabul eder. Bu gibi pa-

ralar karşılıklı olarak mutabık kalınacak diğer bölgelerde de istimal veya diğer paralara tahvil edilebilir. İşbu anlaşma gereğince Birleşik Devletler tarafından iktisabedilen Türk parasının her hangi bir şekilde kullanılmasında, Birleşik Devletler Türkiye'nin iktisadi durumunu nazarı itibara almayı kabul eder.

8. Âkîd taraflar bu anlaşmanın her hangi bir hükmünü tadil etmeyi müşterek menfaatlerine uygun buldukları takdirde, resülmal ve faizin tamamen veya kısmen tediyesi de dâhil olmak üzere, bu gibi tadilleri, âkîd taraflarca karşılıklı olarak üzerinde mutabık kalınacak (a) emtiayı veya (b) diğer kıymetli maddeleri Birleşik Devletlere tevdi etmek suretiyle, yazılı karşılıklı bir anlaşma ile sağlayabilirler.

9. İşbu krediye mahsuben yapılacak ilk tediyeden önce ve bu tediyeye müttekaddim bir şart olarak aşağıdaki vesikalar «Eximbank» a ibraz edilecektir.

(a) İşbu anlaşmayı inza eden ve açılan kredi ile ilgili hususlarda Hükümetin temsilcisi sıfatıyla hareket eyleyen kimsenin salâhiyetini tesbit eden vesika ve,

(b) Türkiye'nin Adliye Vekili veya Eximbank'ça şayanı kabul bir hukuk müşaviri tarafından serd edilmiş olup Hükümetin işbu kredi anlaşmasının akdine salâhiyet veren kanunları gereğince bütün muameleleri yapmış olduğunu ve kredinin Türkiye için kanunen muteber ve bağlayıcı bir vecibe teşkil ettiğini bankayı tatmin eden bir şekilde gösterir bir mütalâaname.

Yukarıdaki hususları tasdik zımında, Hükümet ile Export-Import Bank of Washington işbu anlaşmayı iki nüsha olarak Amerika Birleşik Devletlerinde District of Columbia'da Washington şehrinde yukarıda mezkûr tarihte usulü dairesinde akdeylemişlerdir.

Türkiye Hükümeti namına
Maslahatgüzar
(Sıfat)

Export-Import Bank of Washington namına
Umum Müdür
(Sıfat)

(A) İşaretli vesika

Tediye Programı

Tediyenin vâdesinin geldiği tarih	Resülmal tediyesi	Tediyenin vâdesinin geldiği tarih	Resülmal tediyesi
1	\$ 190 842,09	34	311 927,42
		35	316 606,33
		36	321 355,43
		37	326 175,76
		38	331 068,40
		39	336 034,42
		40	341 074,94
		41	346 191,06
		42	351 383,93
		43	356 654,69
2	193 704,72	44	362 004,51
3	196 610,29	45	367 434,58
4	199 559,45	46	372 946,10
5	202 552,84	47	378 540,29
6	205 591,13	48	384 218,39
7	208 675,00	49	389 981,67
8	211 805,12	50	395 831,39
9	214 982,20	51	401 768,86
10	218 206,93	52	407 795,40
11	221 480,04	53	413 912,33
12	224 802,24	54	420 121,01
13	228 174,27	55	426 422,83
14	231 596,88	56	432 819,17
15	235 070,84	57	439 311,46
16	238 596,90	58	445 901,13
17	242 175,85	59	452 589,65
18	245 808,49	60	459 378,49
19	249 495,62	61	466 269,17
20	253 238,05	62	473 263,21
21	257 036,62	63	480 362,15
22	260 892,17	64	487 567,59
23	264 805,56	65	494 881,10
24	268 777,64	66	502 304,32
25	272 809,30	67	509 838,88
26	276 901,44	68	517 486,46
27	281 054,97	69	525 248,76
28	285 270,79	70	533 127,49
29	289 549,85	71	541 124,41
30	293 893,10	72	549 241,27
31	298 301,50	73	557 479,98
32	302 776,02		
33	307 317,66		
			\$ 25 000 000,00

Sayın İhan Savut
Maslahatgüzar
Türkiye Büyük Elçiliği
Washington, D. C.

26 Haziran 1957

Muhterem Bay Savut :

Milletlerarası İş Birliği İdaresi, Türkiye'ye ikraz esası üzerinden yirmi beş milyon dolârı (\$ 25 000 000) aşmayan bir yardım yapılmasını teminen Türkiye Hükümetiyle bir Kredi Anlaşması akdetmesi için Export - İmport Bank of Washington'u yetkili kılmış bulunmaktadır. Kredi Anlaşması, Anlaşma gereğince yapılacak avans mahiyetindeki tediyelemeler, Türkiye ile varılacak mutabakata istinaden, Direktör tarafından zaman zaman Türkiye hesabına yapılan ve Türkiye tarafından kullanılmak üzere kredi esası üzerinden bu memlekete tahsis edilmiş bulunan tediyeler olacağını tasrih edilecektir. Bu mektubun maksadı, Anlaşma gereğince kredi tutarına mahsuben yapılacak tediyelemeleri ilgilendiren idari tertipleri aşağıdaki şekilde açıklamaktır :

a) 402 nci bölüm gereğince yapılan Türk lirası mukabilindeki satışlar neticesinde biriken paralar da dâhil olmak üzere, 1957 tarihli Birleşik Devletler Karşılıklı Güvenlik Tahsisat Kanunu tahtında Türk Hükümetine verilen Savunmanın Desteklenmesi fonlarından yapılan bütün tediyelemeler, tediye zamanında yirmi beş milyon dolâra (\$ 25 000 000) muadil bir yekûna varıncaya kadar işbu Kredi Anlaşması gereğince verilmiş avanslar şeklinde muamele görecektir.

b) Kredi Anlaşması, Türkiye hesabına yapılan kredi tediyelemeleri hakkında muayyen zamanlarda Milletlerarası İş Birliği İdaresi Direktörü tarafından hesap hulâsaları hazırlanacağını tasrih edilecektir. Her bir hesap hulâsasının tarihi, Milletlerarası İş Birliği İdaresince, zikredilen hesap hulâsalarında bildirilen tediyelemelerin ödendikleri devrenin en son tarihi olarak kabul edilir. Bu gibi hesap hulâsaslarının normal olarak bir takvim ayını ihata etmesi beklenmekte ise de, Milletlerarası İş Birliği İdaresi bundan farklı uzunluktaki devrelere ait hesap hulâsaları da neşredebilir.

c) Kredi Anlaşması gereğince yapılacak avans mahiyetindeki Türk lirası tediyelemeleri için, Birleşik Devletler, 402 nci bölüm gereğince yapılan satışların Türk lirası bedellerinin Türkiye Hükümetince Birleşik Devletler deposito hesabına tediyesinde tatbik edilen rayici kullanacaktır.

d) Kredi Anlaşması gereğince Türk lirası taksitlerin iadeten ödenmesinde, liranın muayyen bir tarihteki kabili tatbik rayici Türkiye Hükümeti veya Birleşik Devletler Hükümeti başka bir rayicin âdilâne ve mâkul olacağı hususunda bir teklif yapıncaya kadar, ifası gereken tediyeleme takaddüm eden en son ay için Milletlerarası Para Fonuna bildirilen resmî satış rayici olarak kabul edilecektir.

e) Türkiye Hükümeti, kredi tutarına mahsuben yapılacak tediyelemelerin idaresinde, lüzumlu veya sayanı arzu görülen imzaları, tasdikname veya müsaadenameleri Milletlerarası İş Birliği İdaresine verecektir. /

f) Milletlerarası İş Birliği İdaresi, Export - İmport Bank of Washington'a yirmi beş milyon dolâr (\$ 25 000 000) tutarında bir tahsis yapacak ve bu tahsisin müddeti, Milletlerarası İş Birliği İdaresi tarafından o zamana kadar tediye edilmiş veya Direktör tarafından aynı tarihe kadar taahhüde bağlandığı kabul edilmiş bulunan miktarlar hariç olmak üzere, 30 Haziran 1957 tarihinde hitama erecektir.

g) Milletlerarası İş Birliği İdaresi Direktörü, işbu anlaşma tahtında finanse edilecek her hangi bir hizmetin temini veya her hangi bir malın imali, istihsalı, mübayaası, satışı veya ihracı için Amerika Birleşik Devletleri Hükümetinin her hangi bir vekâlet veya dairesinin mevcut veya müstakbel nizamlarının lüzum göstereceği bir rüçhan, tahsis, müsaade veya lisansın zikredilen Hükümetin her hangi bir vekâlet veya dairesi tarafından verilmesi hususunda hiçbir mükellefiyet veya mesuliyet yüklenmez.

Bu mektubun ekli kopyasını imza ve iade etmek suretiyle, yukardaki idari tertipler hakkındaki mutabakatınızı bildirmenizi rica ederim.

Kabul edilmiştir.

(İmza)

İlhan Savut

Tarih - 28 Haziran 1957

Saygılarımla

(İmza)

John B. Hollister

Ekselâns :

6 . I . 1958

30 Eylül 1957 tarih ve 38 sayılı Karşılık Paralar Liberasyon Anlaşmasıyla, 26 Aralık 1957 tarihli tadiline atıf yapmakla şeref duyarım. Birleşik Devletler 1957 mali yılı yardım fonlarından kredi şeklinde verilen 25 milyon dolâr muadili Türk liralarmın, Millî Müdafaa Vekâletinin 1957 Türk mali yılına ait 935 milyon Türk lirası tutarındaki bütçe tahsisatına ilâve edileceği hususunda Hükümetinizin sarîh mutabakatını bildirmenizi rica ederim. Bu meblâğ yukardaki Anlaşma gereğince zikredilen Vekâlete tahsis edilen 104,8 milyon Türk lirası tutarındaki % 90 karşılık paralar miktarına ilâve edilecektir.

Ekselânsınız yukarıda rica edilen teminatı erken bir tarihte verebildiği takdirde, minnettar kalacağım. Bilvesile, Ekselânsınıza en yüksek saygılarımı teyidederim.

Ekselâns Fatin Rüştü Zorlu

Türkiye Cumhuriyeti

Hariciye Vekili

Fletcher Warren

Ekselâns :

9 . I . 1958

Müfadi aşağıya geçirilmiş bulunan 6 Ocak 1958 tarih ve 1657-A No. lu mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref duyarım :

«Ekselâns :

30 Eylül 1957 tarih ve 38 sayılı Karşılık Paralar Liberasyon Anlaşmasıyla, 26 Aralık 1957 tarihli tadiline atıf yapmakla şeref duyarım. Birleşik Devletler 1957 mali yılı yardım fonlarından kredi şeklinde verilen 25 milyon dolâr muadili Türk liralarmın, Millî Müdafaa Vekâletinin 1957 Türk mali yılına ait 935 milyon Türk lirası tutarındaki bütçe tahsisatına ilâve edileceği hususunda Hükümetinizin sarîh mutabakatını bildirmenizi rica ederim. Bu meblâğ yukardaki Anlaşma gereğince zikredilen Vekâlete tahsis edilen 104,8 milyon Türk lirası tutarındaki % 90 karşılık paralar miktarına ilâve edilecektir.

Ekselânsınız yukarıda rica edilen teminatı erken bir tarihte verebildiği takdirde, minnettar kalacağım. Bilvesile, Ekselânsınıza en yüksek saygılarımı teyidederim.»

Türk Hükümetinin işbu mektupla Birleşik Devletler Hükümetine yukarıda rica edilen teminatı verdiğini size bildirmekle şeref duyarım.

Bilvesile ekselânsımıza en yüksek hürmetlerimi teyidederim.

Ekselâns Fletcher Warren,
Amerika Birleşik Devletleri
Büyükelçisi,
Ankara.

Hariciye Vekili Y.
Hasan Esat Işık

<i>Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	5 . VI . 1959 ve 1/200
<i>Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	7 . VI . 1959 ve 4/255
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 4 39 9 346,437:438,445,448,475:479

[İnikat : 76 — 274 sıra sayılı matbua 76 ncı İnikat Zabıt Ceridesine bağlıdır.]